

Andrzej Jarocho

doktor habilitowany, profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Zakład Postępowania Cywilnego, Wydział Prawa i Administracji
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8053-8892>

Uroczystość odnowienia doktoratu prof. dr. hab. Feliksa Zedlera oraz połączona z nią Konferencja naukowa „Powództwo o zwolnienie od egzekucji z perspektywy pięćdziesięciu lat”

1. Odnowienie doktoratu

Odnowienie doktoratu to akademicka tradycja, uroczystość służąca temu, aby doceniać i honorować najznakomitszych, najbardziej zasłużonych i cenionych naukowców. Jest to wyraz najwyższego uznania społeczności akademickiej dla naukowca – badacza jako osoby, jego dorobku naukowego oraz jego wytrwałości i wierności ślubowaniu, które złożył podczas otrzymania pierwszego stopnia naukowego.

Statut Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu stanowi, iż uroczyste odnowienie doktoratu może nastąpić po upływie co najmniej pięćdziesięciu lat od daty nadania stopnia doktora, a honoru tego może dostąpić osoba, która uzyskała na Uniwersytecie stopień naukowy doktora i wyróżniła się w pracy naukowej. Weryfikacji przesłanek do uhonorowania kandydata do odnowienia doktoratu dokonuje rada naukowa dyscypliny, a jeśli potwierdzi ich istnienie, to podejmuje w tej materii uchwałę, która podlega zatwierdzeniu przez Senat, po zasięgnięciu opinii rady szkoły dziedzinowej.

Senat Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w dniu 28.11.2022 r., biorąc pod uwagę wcześniejszą uchwałę Rady Naukowej dyscypliny nauki prawne, a także autorytet naukowy i dydaktyczny prof. dr. hab. Feliksa Zedlera oraz zasługi organizacyjne dla Uniwersytetu, podjął uchwałę nr 279/2022/2023 o odnowieniu Jego doktoratu.

Uroczysta realizacja uchwały Senatu UAM dokonała się w dniu 13.10.2023 r. w Sali Lubrańskiego Collegium Minus Uniwersytetu, a wydarzenie to, stosownie do swojej rangi i charakteru, miało podniosły przebieg oraz szczególną oprawę.

Kiedy rozległy się dźwięki Poloneza A-dur Op. 40 Nr 1 Fryderyka Chopina, do zapelnionej przybyłymi gośćmi Sali, w towarzystwie Marszałków, weszli: Jej Magnificencja Rektor UAM – prof. dr. hab. Bogumiła Kaniewska, Prorektorzy – prof. dr. hab. Michał

Banaszak, prof. dr hab. Przemysław Wojtaszek oraz prof. dr hab. Zbyszko Melosik, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji – prof. dr hab. Tomasz Nieborak, Promotor – prof. dr hab. Krzysztof Knoppek, zajmując miejsca przy stole prezydialnym, przed obecnymi już na Sali członkami Senatu Uniwersytetu, a na końcu główny bohater uroczystości – prof. dr hab. Feliks Zedler. Dla honorowego doktora przygotowano wyeksponowane miejsce pozwalające czuć się jednocześnie współgospodarzem i uczestnikiem uroczystości.

Przewodnictwo podczas całej ceremonii sprawowała, kierująca osobiście przebiegiem tej uroczystości, JM Rektor UAM prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, która na wstępie powitała wszystkich przybyłych gości, współpracowników i uczniów Pana Profesora oraz przyjaciół z dawnych lat, a przede wszystkim rodzinę Pana Profesora, Jego Siostrę – Irenę Zedler – Sędzię w stanie spoczynku.

W dalszej kolejności JM Rektor skierowała słowa powitania do prof. dr hab. Romana Hausera – Sędziego NSA w stanie spoczynku i wieloletniego Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, prof. UŚ dr. hab. Krystiana Markiewicza – Prezesa Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA, Komornika Sądowego Sławomira Szynalika – Prezesa Krajowej Rady Komorniczej, Komornika Sądowego Marka Jessy – Przewodniczącego Rady Izby Komorniczej w Poznaniu, prof. dr hab. Andrzeja Lesickiego – byłego Rektora UAM, Sędziów Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, przedstawiciele samorządów prawnych, a także gości z różnych ośrodków naukowych w Polsce: Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego i Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie. Na koniec słowa powitania zostały skierowane do obecnych licznie na sali członków wspólnoty akademickiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a w szczególności społeczności Wydziału Prawa i Administracji.

Po powitaniu gości JM Rektor zaprezentowała sylwetkę prof. dr hab. Feliksa Zedlera i uzasadnienie dla przyznania Jemu tego szczególnego wyróżnienia. Podkreśliła przede wszystkim, że Doktorant to wybitny uczony, znakomity wykładowca i kodyfikator, przez całe życie zawodowe związany z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza, któremu służył, w szczególności jako wieloletni kierownik Katedry Postępowania Cywilnego Wydziału Prawa i Administracji.

Pan Profesor, jak dodała JM Rektor, to uczony najwyższej rangi i nestor polskiej procesualistyki cywilnej, który nadal aktywnie uczestniczy w życiu akademickiego środowiska naukowego. Jest również niekwestionowanym wzorem postawy naukowej i obywatelskiej, wyróżnionym wieloma nagrodami naukowymi i odznaczeniami państwowymi, w tym Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Swoje wystąpienie zakończyła życzeniami: długich lat życia w zdrowiu i poczuciu satysfakcji z imponujących dokonań swoich i wychowanków, szczęścia, pomyślności i niewyczerpanych źródeł optymizmu, a także, aby Doktorantowi nie zabrakło nigdy energii i sił do dalszej działalności.

Następnie głos zabrał prof. dr hab. Tomasz Nieborak, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UAM, który podsumował zwięźle naukowy dorobek Doktoranta, wypuklając Jego szczególne miejsce w polskiej procesualistyce cywilnej. Dziekan wskazał, że Pan Profesor jest również jednym z najwybitniejszych polskich specjalistów i niekwestionowanym autorytetem w dziedzinie prawa upadłościowego i egzekucyjnego, a zainteresowanie prof. dr hab. Feliksa Zedlera tą dziedziną stanowi kontynuację i twórcze rozwinięcie specjalizacji poznańskiej Katedry Postępowania Cywilnego, której tradycja sięga początków UAM. Docenił także postawę Pana Profesora jako wychowawcy kilku pokoleń prawników – praktyków oraz grona swoich uczniów i naukowych następców, którzy kontynuują zapoczątkowane przez Doktoranta dzieło budowy silnego ośrodka nauki i badań w zakresie postępowania cywilnego.

Po wystąpieniu Dziekana Wydziału Prawa i Administracji JM Rektor poprosiła Promotora – prof. dr hab. Krzysztofa Knoppka o wygłoszenie laudacji. Laudator szczegółowo przedstawił przebieg kariery naukowej Doktoranta, z podziałem na kolejne szczeble awansu zawodowego (studia prawnicze na UAM ukończył w 1965 r., w latach 1966–1972 pracował na UAM jako asystent, następnie w latach 1972–1978 jako adiunkt, a w latach 1978–1986 jako docent; w 1986 r. uzyskał tytuł profesora, natomiast w 1995 r. objął stanowisko profesora zwyczajnego), pola jego naukowych zainteresowań, a także zaprezentował wnikliwą analizę dorobku naukowego prof. dr hab. Feliksa Zedlera. Wnioski, do jakich doszedł Laudator, są jednoznaczne: Doktorant to osoba o wszechstronnych zainteresowaniach badawczych, ogromnym i różnorodnym dorobku naukowym, aktywna w środowisku naukowym (członek Zarządu Towarzystwa Naukowego Procesualistów Cywilnych, członek Europejskiego Stowarzyszenia Prawników Prawa Upadłościowego oraz Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), a także bardzo ceniona przez środowiska prawników praktyków. Na osobne podkreślenie zasługuje, zdaniem Laudatora, rola prof. dr hab. Feliksa Zedlera jako uczestnika procesu legislacyjnego (członek w komisjach państwowych: Komisji ds. Reformy Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości w latach 1989–1997 oraz Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego od 1996 r. do jej rozwiązania w 2015 r., w tym kierowanie zespołem ds. reformy prawa upadłościowego).

Po zakończeniu laudacji nastąpił kulminacyjny moment uroczystości, kiedy Promotor, w solennej formie i wobec powstałych na ten moment z miejsc gości, odczytał po łacinie treść dyplomu doktorskiego, a następnie JM Rektor UAM, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji oraz Promotor wręczyli prof. dr hab. Feliksowi Zedlerowi odczytany chwilę wcześniej dyplom. Tę uroczystą chwilę zakończył odśpiewany przez Chór Kameralny UAM hymn *Gaude Mater Polonia*.

Kolejną część uroczystości stanowił wykład prof. dr hab. Feliksa Zedlera, jak zwykle wygłoszony z pamięci, w sposób niezwykle uporządkowany, przejrzysty, z doskonałym reżimem czasowym. Jednak to, co w tym wypadku jest najważniejsze – było to wystąpienie wielkiego Uczonego – procesualisty, które można określić jako manifestację przywiązania Doktoranta do zasad i pryncypiów, sprzeciw wobec łamania reguł prawa i praworządności w naszym kraju, a także apel o nieustawanie w działaniach zmierzających do obrony tych szczególnych wartości. Pan Profesor szczególnie docenił osobiste i organizacyjne zaangażowanie

zowanie prof. UŚ dr. hab. Krystiana Markiewicza i kierowanego przez Niego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” w te działania. W swoim wystąpieniu zwrócił także uwagę na psucie prawa, jakiego dopuszczała się władza polityczna po 2015 r., przy czym w ocenie Doktoranta forma i stosowane metody takich działań zmierzają niejednokrotnie dalej aniżeli pomysły realizowane w tym zakresie przez władzę jeszcze przed przemianami ustrojowymi. Pan Profesor zwrócił także uwagę na odpowiedzialność, jaką ponosi władza polityczna w latach 2015–2023 za zburzenie spójności i podstaw aksjologicznych Kodeksu postępowania cywilnego, a to przede wszystkim poprzez rozwiązanie Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w 2015 r. i wprowadzenie do kodeksu wielu nieprzemyślanych, źle przygotowanych i w znacznej części niepotrzebnych zmian.

Na zakończenie Doktorant wyraził nadzieję, że wraz ze zmianą władzy politycznej w naszym kraju nastąpi zatrzymanie procesu niszczenia wymiaru sprawiedliwości, eliminacja istniejących nieprawidłowości, a przede wszystkim powrót do reguł praworządności i poszanowania prawa.

Wystąpienie prof. dr. hab. Feliksa Zedlera zakończyły długie i gromkie brawa potwierdzające, że wyraził oceny, nadzieje i oczekiwania co najmniej znakomitej większości zgromadzonych uczestników uroczystości odnowienia doktoratu.

Przed kolejnymi wystąpieniami nastąpił akcent muzyczny w postaci wykonania przez Chór Kameralny UAM utworu „Atlantyda” skomponowanego przez Grzegorza Turnaua do słów Wisławy Szymborskiej.

Po zakończeniu występu Chóru JM Rektor poprosiła niżej podpisanego o zabranie głosu w imieniu uczniów Pana Profesora. Była to okazja, aby publicznie wyrazić te emocje, jakie my, wszyscy wychowankowie wiążemy z osobą prof. dr. hab. Feliksa Zedlera. Przygotowany wspólnie przez wszystkich pracowników Zakładu Postępowania Cywilnego tekst wystąpienia podkreślał cechy osobowości Pana Profesora: błyskotliwość, umiejętność właściwej oceny wagi spraw i unikanie małostkowości, a przede wszystkim bezkompromisowość i pryncypialność w obronie zasad, które powodują, że był i jest nadal naszym mentorem i nauczycielem, wspierając nas w zdobywaniu wiedzy, a także w poszukiwaniu sposobu funkcjonowania lub myślenia, stanowiąc wzór do naśladowania. Wszystko to sprawia, że jest dla nas także prawdziwym Mistrzem. W wystąpieniu podkreślono zarazem, że Pan Profesor, choć jest osobą wyjątkową, to pozostaje wciąż dla wszystkich osobą życzliwą, uśmiechniętą, pozytywną i po prostu sympatyczną, co najlepiej ukazuje wielkość Jego charakteru.

W następnej kolejności JM Rektor poprosiła prof. dr. hab. Pawła Grzegorzcyka, Kierownika Zakładu Postępowania Cywilnego, o odczytanie adresów gratulacyjnych, które nadesłali między innymi przedstawiciele władz samorządowych, Sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku i wieloletni Prezes Sądu Najwyższego, prof. dr. hab. Tadeusz Ereciński oraz były Rektor Uniwersytetu Śląskiego i Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego prof. dr. hab. Maksymilian Pazdan. Zauważalne było to, że adresy te wykaczały poza oficjalne życzenia, zawierając często osobistą nutę wyrażanej w ich treści życzliwości i serdeczności.

Przed oficjalnym zakończeniem uroczystości JM Rektor podziękowała wszystkim gościom i społeczności akademickiej za przybycie, zapraszając Pana Profesora i gości do Jej Gabinetu, aby wnieść okolicznościowy toast za honorowego Doktora.

Ostatnim akcentem uroczystości odnowienia doktoratu prof. dr. hab. Feliksa Zedlera było wspólne, przez gości i Chór, odśpiewanie hymnu uniwersyteckiego *Gaudeamus igitur*, po czym JM Rektor, Prorektorzy, Promotor oraz Doktor przy dźwiękach Poloneza A-dur opuścili Salę Lubrańskiego.

Po chwili również i goście udali się do Gabinetu JM Rektor, gdzie dostoyny Doktor przyjmował życzenia i miał okazję zamienić choć kilka słów z każdym z przybyłych na uroczystość gości.

2. Konferencja naukowa

Połączona z uroczystością odnowienia doktoratu prof. dr. hab. Feliksa Zedlera Konferencja naukowa „Powództwo o zwolnienie od egzekucji z perspektywy pięćdziesięciu lat” miała miejsce w historycznej sali XVII Collegium Minus Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przy ul. Wieniawskiego, w której Pan Profesor najpierw zasiadał jako student, a następnie, już jako nauczyciel pokoleń studentów, prowadził – zawsze przy pełnej publiczności – wykłady z postępowania cywilnego.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UAM prof. dr. hab. Tomasz Nieborak. Konferencja została podzielona na dwie części: pierwsza z nich miała charakter bardziej osobisty, zaś druga przewidywała program ściśle naukowy.

W pierwszej części, prowadzonej przez prof. UAM dr. hab. Marcina Wałasika, jako pierwszy, zgodnie z przygotowywanym wcześniej planem, miał zabrać głos wieloletni przyjaciel Pana Profesora – prof. dr. hab. Janusz Jankowski z Uniwersytetu Łódzkiego, który niestety odszedł od nas na zawsze w dniu 5.10.2023 r. Dłatego spotkanie rozpoczęło się od uczczenia pamięci prof. dr. hab. Janusza Jankowskiego minutą ciszy, po czym głos zabrał jego uczeń – prof. dr. hab. Sławomir Cieślak, który opowiedział o relacji, jaka łączyła jego Mistrza z prof. dr. hab. Feliksem Zedlerem, a także zaprezentował treść nieukończonego wystąpienia, jakie prof. dr. hab. Janusz Jankowski przygotowywał na uroczystość odnowienia doktoratu i konferencję.

Następnie głos zabrał prof. dr. hab. Andrzej Jakubecki – Prezes Zarządu Towarzystwa Naukowego Procesualistów Cywilnych, który złożył na ręce prof. dr. hab. Feliksa Zedlera gratulacje w związku z zaszczytem, jakiego dostąpił na swoim Uniwersytecie i podziękował za zaangażowanie Pana Profesora przez wiele lat w prace Zarządu Towarzystwa.

Na koniec pierwszej części Konferencji gratulacje i serdeczne życzenia złożyli Panu Profesorowi pracownicy Zakładu Postępowania Cywilnego Wydziału Prawa i Administracji UAM, przekazując swojemu Mistrzowi prezent – wydany specjalnie z tej okazji i okolicznościowo oprawiony reprint opublikowanej w 1973 r. w Wydawnictwie Prawniczym monografii pt. „Powództwo o zwolnienie od egzekucji”, obejmującej rozprawę

doktorską bohatera uroczystości odnowienia doktoratu. Publikacja ta ukazała się dzięki staraniom i finansowemu wsparciu ze strony Towarzystwa Naukowego Procesualistów Cywilnych oraz Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UAM.

Część druga Konferencji, moderowana przez prof. dr. hab. Pawła Grzegorzcyka, po krótkim odwołaniu do początków kariery Pana Profesora jako nauczyciela akademickiego oraz humorystycznym ukazaniu czasów powstawania doktoratu przez pryzmat wybranych dokumentów odnalezionych w archiwum Zakładu Postępowania Cywilnego, obejmowała problematykę *stricte* naukową. Uczestnicy wysłuchali czterech referatów, które zostały podsumowane interesującą i żywą dyskusją.

Referaty nawiązywały swoimi tytułami wprost do kolejnych rozdziałów rozprawy doktorskiej prof. dr. hab. Feliksa Zedlera. Mówcy wystąpili w następującej kolejności:

- 1) prof. dr. hab. Andrzej Jakubecki zaprezentował temat „Charakter powództwa o zwolnienie od egzekucji”;
- 2) prof. UŚ dr hab. Krystian Markiewicz przedstawił referat pt. „Legitymacja stron w procesie o zwolnienie od egzekucji”;
- 3) SSN w stanie spoczynku Henryk Pietrkowski podjął się prezentacji zagadnienia pt. „Stosunek powództwa o zwolnienie od egzekucji do innych środków prawnych”;
- 4) prof. dr. hab. Andrzej Marciniak omówił temat „Podstawy powództwa o zwolnienie od egzekucji”.

Wspólnym mianownikiem wszystkich wystąpień, jak również wieńczącej je dyskusji, była konkluzja o ciągłej aktualności też zaprezentowanych przez Autora analizowanej rozprawy, co ma szczególne znaczenie wobec faktu, że zaprezentowane przezeń koncepcje i propozycje interpretacyjne były w czasie ich powstania nowatorskie i oryginalne.

W dyskusji, jaka nastąpiła po prezentacji wystąpień przez prelegentów, poza merytorycznymi uwagami odnoszącymi się do trafności tez doktoratu, zwróciły uwagę dwa wątki. Pierwszy, to osobiste wspomnienie sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku Henryka Pietrkowskiego, który wskazał m.in., że przygotowywał się do swojego egzaminu na aplikację sędziowską z opublikowanego doktoratu Pana Profesora i – co więcej – miał okazję zaprezentować zawarte w nim tezy w czasie tego egzaminu. Prezentacja była na tyle skuteczna, że Pan Sędzia egzamin na aplikację zdał, a swoją, zapoczątkowaną zdaniem egzaminem karierę zawodową, zakończył w Sądzie Najwyższym.

Drugi ze szczególnych wątków dyskusji dotyczył wyrażonej przez prof. dr. hab. Andrzeja Marciniaka krytyki zwyczaju nieodwoływania się w uzasadnieniach orzeczeń Sądu Najwyższego do prezentowanych w tych orzeczeniach stanowisk przedstawicieli doktryny. Uczestniczący w konferencji sędziowie Sądu Najwyższego potwierdzili i jednocześnie wyjaśnili przyczyny tej praktyki, a przy okazji okazało się, że w takim właśnie trybie w istotnych orzeczeniach Sądu Najwyższego odwoływano się między innymi do tez zaprezentowanych w rozprawie doktorskiej prof. dr. hab. Feliksa Zedlera.

Na zakończenie dyskusji Pan Profesor podziękował wszystkim referentom i dyskutantom, a także wszystkim uczestnikom konferencji. Podzielił się także wielką radością z tego, że Jego praca – wówczas młodego naukowca, funkcjonującego w cieniu wielkich autorytetów procesu cywilnego, ograniczonego systemem politycznym i pozbawionego

możliwości swobodnego korzystania z dostępu do literatury światowej, stała się po pięćdziesięciu latach przedmiotem dyskusji w środowisku procesualistów cywilnych i wpłynęła na praktykę stosowania przepisów postępowania cywilnego.

Na koniec swojego wystąpienia, przepełnionego radością i emocjami, prof. dr hab. Feliks Zedler podsumował, że był to Jego najlepszy dzień w karierze zawodowej oraz że cieszy się, iż mógł go przeżywać wspólnie z tak wieloma zacnymi gośćmi.

Zamykając obrady, prof. dr hab. Paweł Grzegorzcyk podziękował wszystkim za wspólne świętowanie obchodów szczególnego zaszczytu, jakiego dostąpił Pan Profesor, jak również udział w konferencji, która potwierdziła, że autorytet i szacunek, jakimi cieszy się prof. dr hab. Feliks Zedler w środowisku polskich procesualistów cywilnych i prywatnie, są w pełni zasłużone.